Z A T W I E R D Z A M 4 października 2024 rok

z up. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Wiesław Leśniakiewicz
Podsekretarz Stanu
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

ZASADY

Udzielania pomocy finansowej, ze środków *budżetu państwa* z *części 85 - Budżety wojewodów, dział 852 – Pomoc społeczna, rozdział 85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz z rezerw celowych na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych,* w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej oraz w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 roku.

I. Postanowienia ogólne.

1. Pomoc jest udzielana w formie:
   1) pomocy doraźnej, na którą składają się:
   a) zasiłek celowy przyznawany, na podstawie art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1383), **zwany dalej „zasiłkiem celowym na pomoc doraźną”**, przyznawany przez kierownika ośrodka pomocy społecznej, który działa z upoważnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta);
   b) zasiłek powodziowy przyznawany na podstawie art. 5 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. 2024 r. poz. 654) **zwanym dalej: „zasiłkiem powodziowym”**, przyznawany przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
   - zaleca się, aby w miarę możliwości przyjmować jednocześnie wnioski o przyznanie zasiłku celowego na pomoc doraźną oraz zasiłku powodziowego. Wypłata kwot ww. zasiłków powinna następować niezwłocznie.
   2) pomocy remontowo-budowlanej, przyznawanej na podstawie art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*, na którą składają się:
   a) zasiłek na remont albo odbudowę budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, który został zniszczony lub uszkodzony w wyniku powodzi, zwany dalej: „**zasiłkiem na odbudowę budynku mieszkalnego”**;
   b) zasiłek na remont albo odbudowę budynku gospodarczego, który został zniszczony lub uszkodzony w wyniku powodzi, **zwany dalej: „zasiłkiem na odbudowę budynku gospodarczego”;**
   - obydwa przyznawane przez kierownika ośrodka pomocy społecznej.
2. Pomoc doraźna oraz pomoc remontowo-budowlana, przyznawana jest niezależnie od kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej.*
3. Pomoc doraźna oraz pomoc remontowo-budowlana wypłacana jest przez właściwe miejscowo ośrodki pomocy społecznej albo przez właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
4. Pomoc doraźna oraz pomoc remontowo-budowlana, przeznaczona jest dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938 i 2760), które w wyniku powodzi poniosły szkodę.

5. Przez budynek gospodarczy, o którym mowa w cz. I ust. 1 pkt 2 lit. b, rozumie się budynek gospodarczy służący zaspokajaniu niezbędnych potrzeb bytowych rodziny lub osoby samotnie gospodarującej, w szczególności budynek inwentarski tj. budynek przeznaczony, np. do hodowli niewielkiej liczby zwierząt gospodarskich, mający na celu pozyskiwanie żywności na własne potrzeby. Zasiłek na odbudowę budynku gospodarczego nie przysługuje w przypadku innego przeznaczenia tego budynku, np. w ramach działalności rolniczej na cele produkcji rolnej przeznaczonej do sprzedaży rynkowej lub związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą, w tym wykorzystywanych, jako np. lokale usługowe, magazynowe lub produkcyjne.
6. Zasiłki remontowo-budowlane przyznawane są rodzinom lub osobom samotnie gospodarującym, zwanymi dalej „osobami uprawnionymi", jeśli w dniu wystąpienia powodzi:
   1) prowadziły gospodarstwo domowe w budynku mieszkalnym lub lokalu mieszkalnym lub;
   2) posiadały i stale użytkowały budynek gospodarczy;

   – które zostały zniszczone lub uszkodzone w wyniku tego zdarzenia.
7. Zasiłek celowy na pomoc doraźną przyznawany jest rodzinom lub osobom samotnie gospodarującym prowadzącym w dniu wystąpienia powodzi gospodarstwo domowe w budynku mieszkalnym lub lokalu mieszkalnym na terenie obszaru dotkniętego powodzią.
8. Zasiłek celowy na pomoc doraźną oraz pomoc remontowo-budowlaną, udzielany jest na wniosek uprawnionego lub z urzędu (za zgodą uprawnionego), złożony nie później niż w terminie 30 dni od dnia wystąpienia powodzi. Wniosek może również zostać złożony ustnie do protokołu poza siedzibą ośrodka pomocy społecznej, w szczególności w miejscu wystąpienia powodzi.
9. Zasiłek powodziowy udzielany jest na wniosek, złożony nie później niż w terminie do dnia 15 marca 2025 r. Wniosek powinien być złożony wg. wzoru, który stanowi załącznik nr 6 do niniejszych Zasad. Wniosek można złożyć również poza siedzibą ośrodka pomocy społecznej, w szczególności w miejscu wystąpienia powodzi.
10. Decyzjom administracyjnym w przedmiocie przyznania pomocy, o których mowa w niniejszych Zasadach, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.
11. Podstawą do przyznania zasiłku na pomoc doraźną oraz pomoc remontowo-budowlaną jest przeprowadzony skrócony wywiad środowiskowy – część VII kwestionariusza wywiadu, w zakresie lit. A poz. 1-6 oraz lit. B.

II. Zasady przyznawania pomocy doraźnej.

1. Kwota zasiłku celowego na pomoc doraźną wynosi **8.000 zł (słownie: osiem tysięcy złotych)**.
2. Zasadnym jest wypłacanie zasiłku celowego na pomoc doraźną niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od daty otrzymania przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) środków od Wojewody.
3. Kwota zasiłku powodziowego dla rodziny albo osoby samotnie gospodarującej wynosi do **2.000 zł (słownie: dwa tysiące złotych).**
4. Szczegółowe tryb udzielania zasiłku powodziowego jest uregulowany w art. 5 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, tj. osoba poszkodowana zgłasza się do gminy, składa stosowny wniosek i niezwłocznie otrzymuje zasiłek, nie później jednak niż w terminie 2 dni od dnia wydania decyzji w sprawie przyznania zasiłku.
5. W przypadku, gdy w budynku mieszkalnym jednorodzinnym lub w jednym lokalu mieszkalnym prowadzonych jest faktycznie kilka gospodarstw domowych przez poszczególne rodziny lub osoby samotnie gospodarujące, pomocą doraźną może być objęta każda z nich.

III. Zasady udzielania pomocy remontowo-budowlanej.

1. Kwota zasiłku na odbudowę budynku mieszkalnego wynosi do **200 tys. zł (słownie: dwieście tysięcy złotych)**, przyznawanego w związku ze szkodami w jednym budynku/lokalu mieszkalnym. Kwoty pomocy finansowej, przyznawane w zależności od oszacowanego procentu zniszczeń/uszkodzeń, określa **załącznik nr 1** do Zasad.
2. Kwota zasiłku na odbudowę budynku gospodarczego wynosi do **100 tys. zł (słownie: sto tysięcy złotych)**, przyznawanego w związku ze szkodami powstałymi w budynkach gospodarczych (niezależnie od liczby zniszczonych lub uszkodzonych budynków gospodarczych). Kwoty pomocy finansowej, przyznawane w zależności od oszacowanego procentu zniszczeń/uszkodzeń, określa **załącznik nr 2** do Zasad.
3. Kwoty zasiłków składających się na pomoc remontowo-budowlaną, przyznawane są w przypadku oszacowania procentu zniszczeń/uszkodzeń na poziomie co najmniej 5% budynku lub lokalu, o których mowa w cz. I ust. 1 pkt 2.
4. Do wystąpienia z wnioskiem o pomoc remontowo-budowlaną uprawnieni są:

1) właściciel budynku mieszkalnego/lokalu mieszkalnego;
2) osoba, której przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do zniszczonego lub uszkodzonego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego;
3) osoba, której przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego;
4) osoba, która jest najemcą lokalu mieszkalnego albo budynku mieszkalnego;
5) osoba, na rzecz której ustanowione zostało prawo dożywocia;
6) osoba, na rzecz której ustanowiono służebność mieszkania;
7) osoba, która jest dzierżawcą budynku gospodarczego;
8) właściciel budynku gospodarczego.

5. Niniejsze warunki mają zastosowanie również do: odtworzenia budynku/lokalu mieszkalnego w innym miejscu lub o innych wymiarach, zakupu budynku/lokalu mieszkalnego albo budynku mieszkalnego wraz z gruntem, na którym jest posadowiony albo zakupu działki budowlanej albo najem budynku/lokalu mieszkalnego.
6. Pomoc remontowo-budowlana może zostać przyznana osobom, o których mowa w ust. 4 pkt 4-7, pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody właściciela na przeprowadzenie remontu/odbudowy. W przypadku wyrażenia ww. zgody przez właściciela nie będzie on mógł ubiegać się o pomoc na remont/odbudowę przedmiotu prawa najmu, dożywocia, służebności lub dzierżawy.
7. Pomoc remontowo-budowalna może być przeznaczona na koszty rozbiórki zniszczonego budynku wyłącznie w przypadku odbudowy budynku na miejscu, na którym był posadowiony dotychczasowy budynek. Całkowita kwota pomocy remontowo-budowlanej i koszty rozbiórki zniszczonego budynku nie mogą przekroczyć kwoty zasiłku uzależnionej od oszacowanego procentu zniszczeń/uszkodzeń, określonej w załączniku nr 1 lub nr 2 do Zasad.
8. Z kwoty przyznanego zasiłku na odbudowę budynku mieszkalnego mogą zostać sfinansowane koszty remontu lub zakupu urządzeń niezbędnych do doprowadzenia energii, ciepła, wody oraz niezbędnej infrastruktury technicznej towarzyszącej budownictwu mieszkalnemu, które zostały zniszczone lub uszkodzone w wyniku zdarzeń związanych z powodzią. Koszty te nie zwiększają kwoty zasiłku na odbudowę budynku mieszkalnego.
9. Jeżeli w zniszczonym lub uszkodzonym budynku/lokalu mieszkalnym gospodarstwo domowe nie było prowadzone w dniu powodzi, nie zachodzą przesłanki do przyznania pomocy. Pomoc nie przysługuje również na remont/odbudowę budynku/lokalu innego niż budynek/lokal mieszkalny (np. domu rekreacyjnego i letniskowego), ani na remont/odbudowę obiektów o innym charakterze (np. dróg dojazdowych).
10. Kwota udzielonej pomocy na remont/odbudowę budynku/lokalu mieszkalnego nie może przekroczyć wysokości szkód wyrządzonych powodzią w danym budynku/lokalu mieszkalnym.

11. Kwota udzielonej pomocy na remont/odbudowę budynku gospodarczego nie może przekroczyć wysokości szkód wyrządzonych powodzią w danym budynku gospodarczym.
12. Pomoc remontowo-budowlana jest przyznawana niezależnie od posiadanego ubezpieczenia.
13. W przypadku, gdy w budynku/lokalu mieszkalnym prowadzonych jest faktycznie kilka gospodarstw domowych, pomocą remontową może być objęte każde odrębne gospodarstwo domowe, jednakże łączna wysokość środków przyznanych na remont/odbudowę budynku/lokalu mieszkalnego nie może przekroczyć wysokości kosztów niezbędnych do usunięcia skutków powodzi w budynku/lokalu mieszkalnym.
14. Pomoc remontowo-budowlana może być wypłacana w transzach. W takim przypadku wypłata kolejnej transzy winna zostać poprzedzona weryfikacją sposobu wykorzystania środków przekazanych w ramach wcześniejszej transzy, w szczególności rozliczeniem poprzez przedstawienie imiennych faktur/rachunków lub w inny dozwolony prawem sposób.
15. Zasiłek na odbudowę budynku mieszkalnego może zostać przyznany odpowiednio na remont/odbudowę wyłącznie jednego budynku/lokalu mieszkalnego albo na zakup jednego budynku/lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego wraz z gruntem, na którym jest posadowiony, albo na zakup jednej działki budowlanej.
16. Osoby uprawnione mają obowiązek potwierdzić poniesienie wydatków związanych z remontem/odbudową budynku/lokalu mieszkalnego oraz budynku gospodarczego, dokonanych z kwoty przyznanego zasiłku poprzez przedstawienie imiennych faktur/rachunków lub w inny dozwolony prawem sposób.
17. W przypadku, gdy osoba uprawniona nie potwierdzi poniesienia wydatków (np. nie przedstawi imiennych faktur/rachunków lub innych dokumentów) lub przeznaczy pomoc na wydatki niezgodne z celem, na jaki została ona udzielona, zobowiązana jest do zwrotu środków z tytułu udzielonej pomocy na podstawie zapisów ustawy o pomocy społecznej.
18. Z przyznanej pomocy remontowo - budowlanej, o której mowa w części I ust. 1 pkt 2 ppkt a):
    1) mogą być pokryte wydatki związane z zakupem podstawowego sprzętu gospodarstwa domowego i wyposażenia, które uległo uszkodzeniu lub zniszczeniu w wyniku powodzi,
    2) wydatki te nie mogą być większe niż 25% przyznanego zasiłku na odbudowę budynku mieszkalnego,
    3) wykaz podstawowego sprzętu gospodarstwa domowego i wyposażenia stanowi załącznik nr 7 do Zasad.

IV. Uruchamianie środków *z części 85 - Budżety wojewodów* na wypłatę zasiłków

1. W celu uruchomienia środków na zasiłki z *części 85 - Budżety wojewodów* wójt gminy (burmistrz, prezydent miasta) sporządza wniosek i przedstawia wojewodzie niezwłocznie:

1) nie później niż w terminie 2 dni roboczych od daty wpływu do właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego kompletnych wniosków – listę zasiłków celowych na pomoc doraźną;
2) nie później niż w terminie 45 dni od daty wystąpienia zdarzenia o charakterze klęski żywiołowej – listę uszkodzonych lub zniszczonych budynków/lokali mieszkalnych w poszczególnych miejscowościach wraz z opisem szkody i szacowaną kwotą zasiłku.
3) nie później niż w terminie umożliwiającym wypłatę zasiłku powodziowego, w ciągu 2 dni od wydania decyzji przyznającej ten zasiłek – listę zasiłków powodziowych.

2. Wzory list, o których mowa w ust. 1:

1) 8 tys. zł na zasiłek celowy na pomoc doraźną;
2) do 2 tys. zł na jednorazowy zasiłek powodziowy;
3) do 200 tys. zł na remont albo odbudowę budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego;
4) do 100 tys. zł na remont albo odbudowę budynku/budynków gospodarczych;

określają odpowiednio załączniki nr 3, 4 i 5 do Zasad.

3. Wojewoda dokonuje weryfikacji wniosku wraz z danymi zawartymi w ww. listach, w szczególności pod względem ich kwalifikowalności.
4. Wojewoda po akceptacji wniosku i list, przekazuje środki finansowe do jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na zasiłki.

V. Uruchamianie środków *z rezerwy celowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych* na wypłatę zasiłków

1. W przypadku wykorzystania środków *z części 85 - Budżety wojewodów* na wypłatę zasiłków i braku środków finansowych zaplanowanych w ustawie budżetowej w tym zakresie, w celu uruchomienia środków na zasiłki z budżetu państwa, wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza i przedstawia wojewodzie, w terminach, o których mowa części IV ust. 1, listę zasiłków, zgodnie z załącznikami nr 3-5 do Zasad.
2. Wojewoda dokonuje weryfikacji danych zawartych w ww. listach i przygotowuje listę zasiłków z terenu województwa, następnie sporządza wniosek o uruchomienie środków z rezerwy celowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych z budżetu państwa w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR, który kieruje za pośrednictwem ministra właściwego do spraw administracji do akceptacji ministra właściwego do spraw finansów.
3. Listy zasiłków stanowią załączniki do wniosku wojewody, o którym mowa w ust. 2.
4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, może być zastosowany przyspieszony tryb postępowania, inny niż wymieniony w ust. 1-3, zgodny z ustawą o finansach publicznych, w celu jak najszybszego udzielenia pomocy poszkodowanym.

VI. Szacowanie szkód

1. Oszacowania wysokości szkód w budynku/lokalu mieszkalnym lub budynku gospodarczym dokonuje osoba posiadająca uprawnienia zawodowe w zakresie szacowania nieruchomości albo komisja do spraw szacowania strat, powołana przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), w której bierze udział pracownik organu nadzoru budowlanego wykonujący zadania służbowe.
2. W uzasadnionych przypadkach, w tym stosownie do potrzeb oraz w sposób wykluczający konflikt interesów, zamiast pracownika organu nadzoru budowlanego, o którym stanowi ust. 1, w pracach komisji do spraw szacowania strat może wziąć udział inna osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje, zwłaszcza z uwzględnieniem uprawnień do pełnienia samodzielnych funkcji w budownictwie stosownie do art. 12 ust. 1 w związku z ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2024 r. poz. 725, z późn. zm.).
3. Osoba posiadająca uprawnienia zawodowe w zakresie szacowania nieruchomości albo komisja do spraw szacowania strat, o której mowa w ust. 1, określa procentowy udział zniszczenia lub uszkodzenia, o którym mowa w załączniku nr 1 lub nr 2 do Zasad.
4. Ocena uszkodzeń budynku, sporządzona przez pracownika organu nadzoru budowlanego, może być wykorzystana przy szacowaniu wysokości szkód w budynku/lokalu mieszkalnym lub budynku gospodarczym. Decyzja odnośnie jej wykorzystania należy do podmiotów dokonujących szacowania wysokości szkód, wymienionych w pkt 1.
5. Do oceny uszkodzeń budynku podmioty, dokonujące szacowania strat, wymienione w pkt 1 mogą pomocniczo wykorzystać załączniki nr 8 i 8a do Zasad.

VII. Wsparcie działań

W celu sprawnego udzielenia pomocy, w razie konieczności, wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda mogą zapewnić służbom pomocy społecznej, odpowiednie do potrzeb wsparcie osobowe lub materialne.

VIII. Postanowienia końcowe

Niniejsze zasady obowiązują od dnia 11 września 2024 roku. Pomoc finansowa przyznana poszkodowanym w wyniku powodzi we wrześniu 2024 roku na podstawie uprzednich zasad podlega odpowiedniemu uzupełnieniu.

Załącznik nr 1

do Zasad udzielania pomocy finansowej, ze środków budżetu państwa *z część 85 - Budżety wojewodów, dział 852 – Pomoc społeczna, rozdział 85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz z rezerwy celowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych*, w formie zasiłków remontowych **(do 200 tys. zł)**, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 roku.

Procentowy udział zniszczenia/uszkodzenia	*Kwoty pomocy - do:*
5-20%	*40.000*
21-40%	*80.000*
41-60%	*130.000*
61-80%	*180.000*
>81%	*200.000*

Załącznik nr 2

do Zasad udzielania pomocy finansowej, ze środków budżetu państwa *z część 85 - Budżety wojewodów, dział 852 – Pomoc społeczna, rozdział 85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz z rezerwy celowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych*, w formie zasiłków remontowych **(do 100 tys. zł)**, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 roku.

Procentowy udział zniszczenia/uszkodzenia	*Kwoty pomocy - do:*
5-20%	*20.000*
21-40%	*40.000*
41-60%	*60.000*
61-80%	*80.000*
>81%	*100.000*